

Modelregeling voor opleidingscommissies

[xxx] ter nadere invulling door het faculteitsbestuur

Artikel 1 Instellen van de opleidingscommissie

1. Het faculteitsbestuur stelt een opleidingscommissie in voor de opleiding [X][of een groep van opleidingen].
2. De benoeming van de leden van de opleidingscommissie vindt plaats voor aanvang van het studiejaar, maar uiterlijk voor 1 oktober.
3. De leden van de opleidingscommissie hebben recht op het gebruik van een vergaderruimte. Zij hebben eveneens recht op scholingsvoorzieningen om hun taken naar behoren uit te kunnen voeren.

Artikel 2 Samenstelling van de opleidingscommissie

1. Een opleidingscommissie telt [tenminste] vier leden [en maximaal zes]. De helft van de leden komt voort uit de voor de desbetreffende opleiding(en) ingeschreven studenten.
2. De leden van het faculteitsbestuur, de opleidingsdirecteur¹ en leden van de examencommissie kunnen niet tevens lid zijn van de opleidingscommissie.
3. De wijze van samenstellen van de opleidingscommissie is vermeld in het faculteitsreglement. Het faculteitsbestuur maakt tijdig de procedure voor het samenstellen van de opleidingscommissie bekend. [Tot die procedure behoren de criteria voor benoeming].
4. Gegadigden om lid te worden van de opleidingscommissie die geen student zijn, worden voor benoeming voorgedragen [door het wetenschappelijk corps dat de opleiding(en) verzorgt]. Een lid uit deze geleding wordt voor [een jaar] benoemd en kan [aansluitend twee keer] worden herbenoemd.
5. Studenten kunnen zich aanmelden bij het faculteitsbestuur voor benoeming tot lid van de opleidingscommissie. Het faculteitsbestuur doet daartoe tijdig een oproep op voor alle studenten toegankelijke plaatsen en interne media. Selectie vindt plaats op grond van [optie a: verkiezingen onder de leden van de desbetreffende opleiding][optie b: criteria die door het faculteitsbestuur vooraf zijn bekendgemaakt]. Een studentlid wordt voor een jaar benoemd en kan aansluitend twee keer worden herbenoemd.
6. Docentleden kunnen in verschillende opleidingscommissies zitting hebben, als zij in die opleidingen doceren.

Artikel 3 Taken van de opleidingscommissie

1. De opleidingscommissie brengt advies uit aan het faculteitsbestuur over de onderwijs- en examenregeling van het komende studiejaar.
2. De opleidingscommissie beoordeelt jaarlijks de wijze van uitvoering van de onderwijs- en examenregeling. Daartoe maakt de opleidingscommissie gebruik van onder meer:
 - aspecten van de vakevaluaties
 - de samenhang tussen vakken in het programma en de verschillende componenten van academische vaardigheden
 - de opleidingsspecifieke elementen van de studiebegeleiding
 - de wijze, waarop de informatie over het curriculum aan studenten vanuit de opleiding is verstrekt
 - evaluatie van het curriculum als geheel in relatie tot de eindtermen van de opleiding(en).
3. De opleidingscommissie kan gevraagd en ongevraagd adviseren over alle aangelegenheden betreffende het onderwijs in de opleiding aan het faculteitsbestuur of diens vertegenwoordiger. Daartoe behoort in ieder geval de kwaliteitsverbetering van de opleiding.

Artikel 4 Vergaderorde

1. De opleidingscommissie kiest bij aanvang van de zittingsperiode uit haar midden een voorzitter en een secretaris, Tevens worden plaatsvervangers voor de voorzitter en de secretaris aangewezen. De functies kunnen worden vervuld door een docent of een student.

¹ Met de opleidingsdirecteur wordt bedoeld de formele opleidingsdirecteur of degene die deze taken gedelegeerd heeft gekregen, zoals een onderwijscoördinator. De wet biedt overigens de mogelijkheid een opleidingsbestuur in te stellen in plaats van een opleidingsdirecteur. Van dit bestuur maakt een student deel uit.

2. De voorzitter vertegenwoordigt de opleidingscommissie, zowel binnen als buiten de faculteit.
3. Indien er een ambtelijk secretaris is toegewezen, wordt er geen secretaris uit de commissie verkozen.
4. De portefeuillehouder onderwijs van het faculteitsbestuur overlegt met de opleidingscommissie. [Namens de portefeuillehouder kan de opleidingsdirecteur in overleg treden met de opleidingscommissie.]
5. De opleidingscommissie stelt in haar eerste vergadering in het studiejaar een vergaderschema vast en verstrekt deze aan het faculteitsbestuur en aan de gezamenlijke vergadering. Het vergaderschema wordt tevens gepubliceerd op de facultaire website. In het vergaderschema worden tenminste twee vergaderingen vermeld. Tevens wordt zo mogelijk een indicatie gegeven welke onderwerpen in welke vergadering aan bod zullen komen, alsmede in welke vergadering overleg met het faculteitsbestuur of zijn vertegenwoordiger zal plaatsvinden.
6. De opleidingscommissie vergadert voorts zo vaak als twee of meer leden van de opleidingscommissie, [afkomstig uit beide geledingen], aan de voorzitter voorstellen te vergaderen.
7. De opleidingscommissie ontvangt desgevraagd of uit eigen beweging van het faculteitsbestuur of zijn vertegenwoordiger tijdig de informatie, die zij voor de uitoefening van haar werk nodig heeft. Uiterlijk een week voor de vergadering worden de agenda en onderliggende stukken door de secretaris aan de leden van de vergadering toegezonden. Er wordt naar gestreefd de meer complexe informatie uiterlijk twee weken voor de vergadering te verstrekken.
8. De vergaderingen van de opleidingscommissie zijn openbaar, tenzij het te behandelen onderwerp een persoon betreft. De opleidingscommissie behandelt alle informatie die zij heeft verkregen ten behoeve van of in een besloten vergadering, vertrouwelijk.
9. De opleidingscommissie kan deskundigen uitnodigen het woord te voeren in een vergadering.

Artikel 5 Adviezen

1. De opleidingscommissie wordt in de gelegenheid gesteld met het faculteitsbestuur of zijn vertegenwoordiger overleg te voeren, voordat een advies wordt uitgebracht.
2. De opleidingscommissie kan besluiten een subcommissie in te stellen met een specifieke opdracht. In een dergelijke commissie zijn beide geledingen vertegenwoordigd.
3. Adviezen van de opleidingscommissie worden schriftelijk uitgebracht, en wel uiterlijk op de door het faculteitsbestuur of zijn vertegenwoordiger genoemde datum. Bedoelde datum ligt tenminste [twee] weken na het overleg, bedoeld in lid 1. Indien het een advies betreft, bedoeld in artikel 3 leden 1 of 3, wordt het ter kennisname aan de gezamenlijke vergadering gezonden.
4. Het faculteitsbestuur of zijn vertegenwoordiger laat binnen [drie] weken schriftelijk weten of het advies wordt gevolgd. Indien het advies niet of niet geheel wordt gevolgd, wordt dit besluit met redenen omkleed. Als het advies niet wordt gevolgd of als het faculteitsbestuur of zijn vertegenwoordiger niet binnen de gestelde termijn zijn beslissing heeft meegedeeld, kan de opleidingscommissie besluiten een geschil via de gezamenlijke vergadering aanhangig te maken.

Artikel 6 Stemming

1. Een advies komt slechts dan tot stand, als de meerderheid van de leden bij de vergadering aanwezig is. Is het quorum onvoldoende dan wordt het onderwerp behandeld in een volgende vergadering. In die vergadering is geen quorum vereist om tot een advies te komen.
2. Desgevraagd stemmen de leden van de opleidingscommissie om tot een advies te komen. Adviezen worden dan vastgesteld bij meerderheid van stemmen. Indien de stemmen staken wordt geen advies vastgesteld en wordt dat aan het faculteitsbestuur of zijn vertegenwoordiger gemeld.

Artikel 7 Functioneren opleidingscommissie

1. De opleidingscommissie evalueert op de laatste vergadering van het studiejaar haar functioneren en de werkzaamheden van het afgelopen jaar en formuleert op basis daarvan aandachtspunten voor het komende studiejaar.
2. De evaluatie van de opleidingscommissie, zoals bedoeld in lid 1, wordt jaarlijks ter kennis gebracht van het faculteitsbestuur of zijn vertegenwoordiger.

(het faculteitsreglement/de regeling opleidingscommissie is vastgesteld op ...)

Toelichting op het modelregeling Opleidingscommissie

Op voorstel van de Universitaire Studentenraad (USR) heeft het College van Bestuur in het najaar van 2010 opdracht gegeven tot het opstellen van een modelregeling voor opleidingscommissies. Uit de opmerkingen en klachten die de USR in de loop van het jaar had ontvangen, bleek dat de rol van de opleidingscommissies onvoldoende duidelijk was. Dat geldt niet alleen voor de faculteitsbesturen en andere bestuursniveaus, maar soms ook voor de leden van de opleidingscommissies zelf. Daarnaast blijken de opleidingscommissies van de verschillende opleidingen een eigen taakopvatting te kennen die niet altijd met elkaar overeenstemmen.

De regeling opleidingscommissies gaat onderdeel uitmaken van het faculteitsreglement.

1. Karakter modelregeling

Het College van Bestuur gaat ervan uit dat de opleidingscommissies vanaf 1 september 2011 gaan functioneren, zoals beschreven in de regeling. In voorkomende gevallen zal het College het faculteitsbestuur benaderen met vragen over het functioneren van de opleidingscommissies, alsof deze zijn ingericht volgens het model. Blijkt het faculteitsbestuur te zijn afgeweken van het model, dan is daar geen bezwaar tegen op voorwaarde dat de 'afwijking' niet zodanig is dat de rechten of plichten van de opleidingscommissie beknof of juist te uitgebreid worden.

2. Benoeming leden

De mogelijkheid om een docentlid opnieuw te benoemen is in de regeling gesteld op twee keer. De feitelijke frequentie wordt echter aan de faculteit overgelaten, getuige de vierkante haken. Aanbevolen wordt wel om een limiet te hanteren, waardoor vers bloed tot nieuwe inzichten kan leiden. Ook de duur van de benoemingsperiode wordt aan de faculteiten overgelaten.

Voor de benoeming van studentleden worden in de regeling twee opties gegeven. Andere opties zijn echter eveneens denkbaar. In de huidige praktijk blijkt het medezeggenschapsorgaan FSR vaak de voordracht te doen voor studentleden. Dit is absoluut niet de bedoeling. Beide organen hebben geheel verschillende taken en bevoegdheden en behoren alleen al daarom onafhankelijk van elkaar te opereren, maar elkaar wel over en weer te informeren. De opmerking uit de faculteiten dat de taken elkaar deels overlappen is onjuist. Dit komt waarschijnlijk voort uit de bevoegdheid die het Statuut VU nu nog ten onrechte toekent aan de FSR om zich ook uit te spreken (als advies) over de 'inhoudelijke' delen van de OER. Die bevoegdheid zal dan ook worden geschrapt in de opvolger van het Statuut, het bestuursreglement. Het gevaar van tegenstrijdige uitspraken is hiermee ook van de baan.

Het argument dat de leden van de opleidingscommissie niet over een achterban zouden beschikken, als ze niet worden voorgedragen door de FSR, snijdt geen hout. Het gaat hier immers niet om een medezeggenschapsorgaan. De betrokken studenten behoren hun medestudenten wel op gezette tijden te informeren over de voorstellen die aan de opleidingscommissie zijn voorgelegd.

Het afgelopen jaar bleek een student benoemd te zijn tot lid van een opleidingscommissie zonder dat hij student aan deze opleiding was. Uiteraard is een dergelijke benoeming nietig. Het College verzoekt het FB hierop toe te zien.

Tot slot is bij de consultatieronde over dit model voorgesteld om de voorzitter van de opleidingscommissie door het FB te laten benoemen. De voorzitter zou bovendien docent moeten zijn. Het College geeft te kennen dat er op zich geen wettelijke beperkingen zijn om deze weg te bewandelen. Toch heeft het College in de regeling nadrukkelijk een andere weg gevolgd. Door de benoeming van de voorzitter aan het FB te laten beïnvloedt het FB de gang van zaken in de opleidingscommissie. Het doel van een opleidingscommissie is nu juist een oordeel te krijgen van de 'werkvloer' over de maatregelen (etc) die het FB wenst uit te vaardigen. Het gaat om checks and balances. Door als FB een voorzitter te willen benoemen belemmert het FB het gezochte tegenwicht.

Dat de voorzitter altijd een docent moet zijn, is een gewoonte. Ervaringen buiten de VU leren dat een student uitstekend als voorzitter kan functioneren.

3. Samenstelling commissie.

De faculteiten met veel kleine opleidingen hebben verzocht het minimum aantal leden van een opleidingscommissie te verlagen naar twee. Het College van Bestuur acht dit niet wenselijk. Een commissie van één docent en één student is bijzonder kwetsbaar, zeker aan de kant van de studenten. Het College geeft in overweging te komen tot één (of meer) grote opleidingscommissie voor alle (of een substantieel aantal) kleine opleidingen in de faculteit. De samenstelling kan zo worden geregeld dat elke opleiding met tenminste één docent en één student is vertegenwoordigd.

Voor de goede orde merkt het College op dat de bacheloropleiding en de masteropleiding twee onderscheiden opleidingen zijn. Ze kunnen dus elk een eigen opleidingscommissie inrichten. Eén samengestelde commissie is eveneens denkbaar, sinds 1 september 2010 (Versterking Besturing). In dat laatste geval zal een vertegenwoordiging van elke opleiding noodzakelijk zijn.

4. Participatie niet-leden

Gevraagd is in hoeverre het toegestaan is dat anderen dan de leden van de opleidingscommissie worden gehoord ter vergadering. Zolang duidelijk is dat de genodigde een (vaste) gast is die gehoord wordt over onderwerpen ter vergadering, is daar niets tegen. De vergaderingen zijn overigens openbaar (ook daarom is publicatie van het vergaderschema wenselijk). Iedereen kan meeluisteren, maar zeker niet meespreken. Dat laatste is voorbehouden aan de daartoe genodigden.

5. Financiële ondersteuning leden OLC

Het College van Bestuur is de afgelopen periode enkele malen geconfronteerd geweest met leden van opleidingscommissies die te goeder trouw een verzoek voor financiële ondersteuning (FOS) indienden, maar daar geen recht op hadden. Het misverstand bleek te maken te hebben met de onvolledige informatie die vaak door FSR-studenten aan de aankomende raadsleden werd verstrekt. Een lid van een OLC heeft niet zonder meer recht op toekenning van een FOS-beurs. Hij dient te voldoen aan de eisen van aanwezigheid bij de vergaderingen en hij moet tenminste 15 EC behalen tijdens zijn raadsjaar. Daarnaast moet hij tijdens het raadsjaar gemengde studiefinanciering hebben ontvangen. Zo niet, dan moet minimaal de helft van zijn raadsjaar vallen binnen de eerste 24 maanden direct volgend op de periode van gemengde studiefinanciering. Verder is er een limiet aan het aantal maanden FOS die als vaste voet wordt verstrekt. Heeft een student meer dan 12 maanden aan vaste voet-financiering ontvangen (daaronder valt ook de deelname aan opleidingscommissies), dan ontvangt het raadslid geen FOS-beurs meer. En natuurlijk moet hij student bij de opleiding in kwestie zijn (zie hierboven).

Toelichting per artikel

Artikel 1

De wettelijke grondslag voor een reglement voor de opleidingscommissies is artikel 9.18 WHW. Het aantal leden, uit wie de opleidingscommissie bestaat, is niet wettelijk voorgeschreven. Wel is bepaald dat de helft van de leden afkomstig is van de opleiding(en) waarvoor de opleidingscommissie is ingesteld. Het verdient aanbeveling de opleidingscommissies niet te groot te maken. Met vier tot zes leden kan in het algemeen worden volstaan, ook als het gaat om gecombineerde opleidingen, bv een bachelor- en een master die hetzelfde studieveld betreffen.

Verder verdient het aanbeveling te streven naar een zo groot mogelijke spreiding van de leden naar opleiding, programma, afstudeerrichting etc. Dat betekent niet dat letterlijk elke afstudeerrichting een afvaardiging aanwijst voor de opleidingscommissie, maar wel dat in de opleidingscommissie leden zitten die op welke wijze dan ook feeling hebben met de bijzonderheden van die opleiding.

De verdeling tussen staf en studenten is wel wettelijk bepaald: die verhouding is 50/50.

De regeling voor de opleidingscommissies wordt geplaatst in het faculteitsreglement. Dat geldt in ieder geval voor de wijze van benoemen en samenstelling van de commissie.

In Versterking Besturing is specifiek vermeld dat de opleidingscommissie recht heeft op het gebruik van vergaderruimte. De voorzitter van de opleidingscommissie draagt zorg voor het functioneren van de leden van de opleidingscommissie. Zo dient de voorzitter ervoor te zorgen dat nieuwe leden van de opleidingscommissie voldoende worden ingewerkt.

Om verwarring over afkortingen te verminderen, wordt voorgesteld om de opleidingscommissie af te korten als OLC.

Artikel 2

De samenstelling van de opleidingscommissie is aan de faculteit, met dien verstande dat altijd de helft van de leden bestaat uit studenten van de betreffende opleiding. De overige leden worden uit de docenten van de opleiding benoemd.

Hoe de benoeming tot stand komt, is evenmin in de wet geregeld. Gedacht kan worden aan verkiezingen of coöptatie. Maar ook selectie op grond van vooraf bekendgemaakte criteria is denkbaar.

De bij de VU bekende praktijk dat de (oud)leden van de facultaire studentenraad de studentleden voordragen, is niet correct. Een medezeggenschapsorgaan als de FSR en een adviesorgaan van gemengde samenstelling als de opleidingscommissie zijn heel verschillende gremia met eigen taken en verantwoordelijkheden.

Artikel 3

De wet schrijft voor welke taken de opleidingscommissie heeft. Tevens is voorgeschreven wanneer adviezen in afschrift aan de medezeggenschapsorganen worden verstrekt.

Voor adviezen over de kwaliteit van de opleiding maakt de opleidingscommissie gebruik van het Handboek onderwijskwaliteit.

Artikel 4

Het aanwijzen van een plaatsvervanger voor de voorzitter en secretaris is vooral bedoeld om eventuele lacunes (in de vakantieperiode bijvoorbeeld) eenvoudig op te lossen. Een dubbelfunctie als secretaris-plv voorzitter is ook denkbaar.

Om misverstanden te voorkomen zij opgemerkt dat de opleidingscommissies van verschillende opleidingen desgewenst gezamenlijk kunnen vergaderen.

Artikel 5

Om tot een gedegen advies te komen heeft de opleidingscommissie alle relevante informatie nodig. In de praktijk blijkt het niet altijd eenvoudig om aan deze informatie te komen. Het faculteitsbestuur (of diens vertegenwoordiger) ziet er op toe dat de opleidingscommissie van voldoende informatie wordt voorzien. Ook wordt de opleidingscommissie de gelegenheid gegeven overleg te voeren met het faculteitsbestuur of diens vertegenwoordiger om over het onderhavige onderwerp van gedachten te kunnen wisselen. De opleidingscommissie moet voldoende tijd krijgen om tot een advies te komen. In de regel is dat twee weken, nadat met het faculteitsbestuur is overlegd.

Het advies wordt tijdig door de opleidingscommissie uitgebracht. In bijzondere gevallen kan de opleidingscommissie laten weten meer tijd nodig te hebben voor het uitbrengen van het advies.

Verlenging van de reactietermijn mag echter tijdige besluitvorming niet hinderen.

Versterking Besturing geeft de opleidingscommissie een belangrijk wapen in handen: als een advies niet of niet geheel wordt gevolgd, kan de opleidingscommissie zich wenden tot de medezeggenschapsorganen met de vraag of deze organen zich kunnen scharen achter de visie van de opleidingscommissie. Zo ja, dan kan de medezeggenschap een geschil voorleggen aan de landelijke geschillencommissie. Daaraan vooraf gaat een poging tot minnelijke schikking.

Artikel 6

Voor het uitbrengen van een advies is de aanwezigheid van tenminste de helft van de leden nodig. Komt de vergadering niet tot een meerderheidsbeslissing, dan verdient het aanbeveling dezelfde kwestie in een volgende vergadering aan de orde te stellen. In die volgende vergadering is dan geen quorum *voor dit onderwerp* nodig.

Een advies kan worden uitgebracht zonder stemming. Bij sterke meningsverschillen intern kan een stemming echter duidelijkheid brengen welk advies het grootste draagvlak heeft. Ingeval van stemming dienen de leden zich aan de betreffende bepalingen te houden. Uiteraard is wederom het quorum nodig. Als de stemming geen meerderheidsstandpunt oplevert, wordt geen advies uitgebracht. Dat dient dan wel aan het faculteitsbestuur gemeld te worden. De opleidingscommissie kan het advies ook aanhouden om in een volgende vergadering te proberen alsnog tot een eensluidend standpunt te komen. Die vergadering moet dan wel binnen de deadline voor het geven van een advies vallen of de opleidingscommissie moet het faculteitsbestuur of diens vertegenwoordiger verzoeken om enig uitstel te verlenen voor het geven van een reactie.

Artikel 7

Bij wijze van voortdurend leerproces verdient het aanbeveling als de opleidingscommissie regelmatig stil staat bij haar eigen functioneren. Door dit ook bekend te maken aan het faculteitsbestuur of diens vertegenwoordiger, is er een zekere positieve, externe druk. De evaluatie kan desgewenst onderwerp van gesprek zijn tussen opleidingscommissie en het faculteitsbestuur of zijn vertegenwoordiger.